

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕМОГРАФІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ М.В. ПТУХИ**

**ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОГРАМ СОЦІАЛЬНОЇ
ПІДТРИМКИ ЗА ДАНИМИ СПЕЦІАЛЬНОГО ОПИТУВАННЯ
НАСЕЛЕННЯ**

КИЇВ 2020

УДК 367.3:316.776.4

Автори:

Черенько Л.М., Полякова С.В., Шишкін В.С., Заяць В.С., Когатько Ю.Л., Васильєв О.А. Реут А.Г., Клименко Ю.А.

Рецензенти:

чл.-кор. НАН України, д-р екон. наук, старш. наук. співроб., заступник директора з наукової роботи, завідувач відділу досліджень людського розвитку Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України

О.В. Макарова

д-р екон. наук, старш. наук. співроб., завідувач відділу досліджень ризиків у сфері зайнятості населення Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України

О.І. Цимбал

д-р екон. наук, проф., Засл. діяч науки і техніки України, зав. каф. управління персоналом та економіки праці, проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

А.М. Колот

Затверджено до друку Вченою радою Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України (протокол від 18.06.2020 № 6).

Оцінка ефективності програм соціальної підтримки за даними спеціального опитування населення / Черенько Л.М., Полякова С.В., Шишкін В.С., Заяць В.С., Когатько Ю.Л., Васильєв О.А. Реут А.Г., Клименко Ю.А.; Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М.В. Птухи. — Електронне видання. — Київ, 2020. — Об'єм даних 805 КБ.

ISBN 978-966-02-9308-3 (PDF)

В роботі здійснено оцінку деяких програм системи соціальної підтримки населення за даними спеціального модульного опитування в рамках обстеження умов життя домогосподарств України. Особливу увагу приділено питанням: суб'єктивної оцінки ступеня впливу соціальної допомоги на рівень добробуту домогосподарств; рівня задоволеності якістю відповідної державної програми соціальної допомоги; розподілу за основними причинами незадоволеності. Під час оцінки системи соціальної підтримки в цілому акцентовано увагу на її спрямуванні на бідне населення. Наведено оцінку ступеня адресації соціальної допомоги, її відповідності реальним потребам населення. Здійснено аналіз за чотирма програмами, які мають адресний характер або відіграють визначальну роль у системі соціальної підтримки населення: допомога при народженні дитини; допомога на дітей одиноким матерям; державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям; субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

УДК 367.3:316.776.4

ISBN 978-966-02-9308-3 (PDF)

©Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2020

©Черенько Л.М., Полякова С.В., Шишкін В.С., Заяць В.С., Когатько Ю.Л., Васильєв О.А. Реут А.Г., Клименко Ю.А., 2020

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Ефективність системи соціальної підтримки в цілому	6
Розділ 2. Державна соціальна допомога при народженні дитини.....	14
Розділ 3. Допомога на дітей одиницям особам.....	18
Розділ 4. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.....	22
Розділ 5. Програма житлових субсидій	26
Висновки	31
Список використаних джерел	32
Додатки	33

Вступ

Методика проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення передбачає здійснення:

- поточного моніторингу – один раз на рік на основі обстеження домогосподарств, статистичних та адміністративних даних, за звітний період (за попередній рік). Поточний моніторинг відслідковує зміни у чисельності отримувачів допомоги, обсягах та сумах виплат, оцінює вплив на бідність, дієвість і адресність допомоги, а також дає оцінку програм соціальної підтримки, зазначених у пункті 6 цього розділу, у цілому;
- періодичного моніторингу – один раз на п'ять років на основі даних поточного моніторингу та даних опитування населення. Періодичний моніторинг відслідковує зміни в оцінці з боку населення окремих видів допомоги та системи соціальної допомоги в цілому [1].

У 2018 році в рамках обстеження умов життя домогосподарств було вперше реалізовано спеціальний модуль опитування населення для проведення періодичного моніторингу, який в тому числі включав наступні групи питань:

- розподіл домогосподарств за оцінкою ступеня впливу соціальної допомоги на рівень добробуту домогосподарств, у відсотках (дані опитування населення);
- розподіл отримувачів допомоги за ступенем задоволення якістю відповідної державної програми соціальної допомоги, у відсотках (дані опитування населення);
- розподіл отримувачів допомоги, не задоволених якістю надання державної соціальної допомоги, за основними причинами незадоволення, у відсотках (дані опитування населення).

Періодичний моніторинг відслідковує зміни в оцінці з боку населення таких видів допомоги:

- допомога при народженні дитини;
- допомога на дітей одиноким матерям;
- допомога при усиновленні дитини;
- допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування [2];
- державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям [3];

- державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю [4];
- тимчасова державна допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме [5];
- щомісячна грошова допомога особі, яка проживає разом із особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, яка за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за нею [6];
- субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива [7].

Дана публікація представляє узагальнення періодичного моніторингу соціальних програм на основі спеціального опитування 2018 року за широким колом питань, а також оцінку впливу соціальних програм на бідність, здійснену в рамках поточного моніторингу впродовж останніх років

Розділ 1.

Ефективність системи соціальної підтримки в цілому

ОЦІНКА НАСЕЛЕННЯМ СТУПЕНЯ АДРЕСАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ (ЗА ДАНИМИ ОПИТУВАННЯ)

Більше половини домогосподарств (56,6 %) вважають, що соціальна допомога надається саме тим, хто її потребує (табл. 1.1). При цьому більший відсоток позитивних відповідей серед домогосподарств, які отримують або отримували впродовж останніх двох років хоча б одну із соціальних допомог – 18,9 % проти 17,4 % серед усіх домогосподарств вважають, що соціальна допомога повністю потрапляє до нужденних. Серед бідного населення частка таких відповідей ще вища (19,4 %). Однак, серед бідних вища частка тих, хто вважає надання допомоги несправедливим¹ – 10,6 проти 8,9 % по всіх домогосподарствах.

Таблиця 1.1. Розподіл домогосподарств за оцінкою ступеню адресації соціальної допомоги, 2018 р., %

З Вашої точки зору, соціальна допомога надається саме тим, хто її потребує?	Всі домогосподарства	Учасники хоча б 1 програми	Бідні за відносним критерієм
Так, цілком	17,4	18,9	19,4
Скоріше так	39,2	39,1	36,9
Частково так, частково ні	34,6	34,6	33,1
Скоріше ні	7,1	6,2	8,4
Зовсім ні	1,8	1,3	2,2

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України та Додатки А, Б.

Більше 40 % домогосподарств не впевнені в адресному характері надання соціальної допомоги², при цьому на таку позицію не впливає ані факт участі у будь-якій програмі, ані рівень матеріального добробуту домогосподарства (Додатки А, Б).

¹ Допомога надається не тим, хто на неї потребує.

² Коли допомога надається тим, хто її потребує.

Найбільш позитивно надання соціальної допомоги (з точки зору потрапляння її до нужденних) оцінюють мешканці малих міст – 60,1 %, в той час як у великих містах таких виявилось 55,7 %, а у сільській місцевості – 54,7 % (табл. 1.2).

У домогосподарствах з дітьми більша частка респондентів вважає, що допомога надається тим, хто її потребує (61,2 % проти 53,8 % у домогосподарствах без дітей).

Таблиця 1.2. Розподіл домогосподарств за оцінкою ступеню адресації соціальної допомоги, залежно від типу населеного пункту та типу домогосподарства, 2018 р., %

З Вашої точки зору, соціальна допомога надається саме тим, хто її потребує?	Тип населеного пункту			Тип домогосподарства	
	велике місто	мале місто	сільська місцевість	з дітьми	без дітей
Так, цілком	17,3	17,9	17,0	19,4	16,1
Скоріше так	38,4	42,2	37,7	41,8	37,7
Частково так, частково ні	34,4	33,0	36,0	31,4	36,5
Скоріше ні	7,0	6,2	8,0	6,0	7,7
Зовсім ні	3,0	0,7	1,3	1,4	2,1

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України та Додатки А, Б.

ЧАСТКА ОТРИМУВАЧІВ ДОПОМОГИ СЕРЕД ТИХ, ХТО ВВАЖАЄ, ЩО МАЄ НА НЕЇ ПРАВО

За результатами опитування, більше половини усіх домогосподарств України вважають, що мають право на отримання будь-якої державної соціальної допомоги або мали таке право впродовж останніх двох років (Додаток В). При цьому 95,3 % таких домогосподарств (або 55,3 % від усіх домогосподарств країни) фактично скористались цим правом (рис. 1.1).

Отже, лише 2,8 % українських домогосподарств (або 4,7 % серед тих, хто вважає, що має право на отримання допомоги) не отримують ніяких допомог, хоча й вважають, що мають на це право.

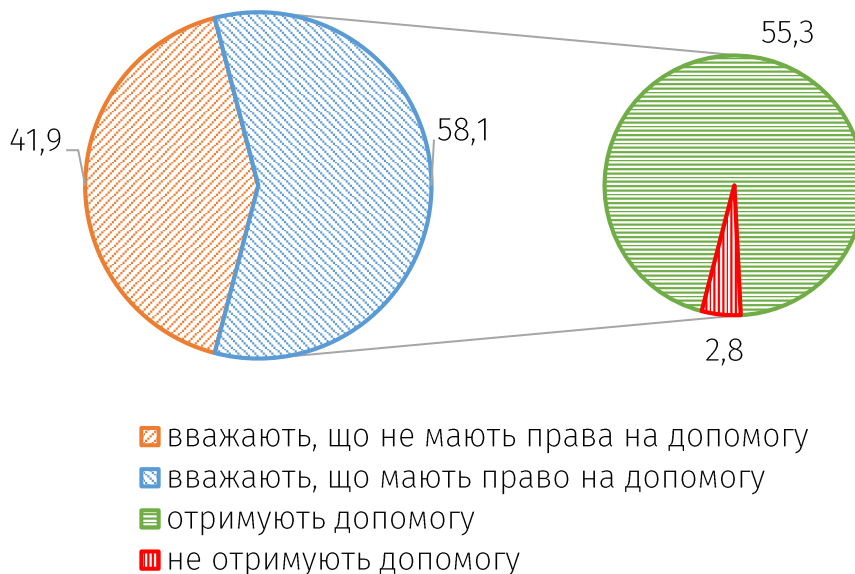

Рис. 1.1. Розподіл домогосподарств України за наявністю права на отримання державної соціальної допомоги та його використанням, 2018 р., %

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України та Додаток В.

У сільській місцевості дещо вищий відсоток домогосподарств, які не отримують допомогу, хоча вважають, що мають на неї право – 5,5 % (проти 4,8 % в середньому по країні). Серед домогосподарств з дітьми ця категорія менш чисельна – 3,2 %. Серед бідних за відносним критерієм³ частка неотримувачів допомоги серед тих, хто вважає, що має на неї право, становить 5,4 % (табл. 1.3). Отже, принципових відмінностей за цим індикатором залежно від ознаки вразливості домогосподарства не спостерігається.

³ Межа – 75 % медіани сукупних еквівалентних витрат.

Таблиця 1.3. Частка домогосподарств за ознакою отримання допомоги серед тих, хто вважає, що має на неї право, за типом населеного пункту та типом домогосподарства, 2018 р., %

	Отримують допомогу	Не отримують допомогу	Разом
Тип населеного пункту			
Велике місто	95,6	4,4	100,0
Мале місто	95,9	4,1	100,0
Сільська місцевість	94,5	5,5	100,0
Тип домогосподарства			
З дітьми	96,8	3,2	100,0
Без дітей	94,1	5,9	100,0
Рівень добробуту			
Бідні	94,6	5,4	100,0
Небідні	95,4	4,6	100,0

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України та Додатки В.

РОЗПОДІЛ ДОМОГОСПОДАРСТВ, ЯКІ ВВАЖАЮТЬ, ЩО МАЮТЬ ПРАВО НА ДОПОМОГУ, ЗА ПРИЧИНАМИ НЕЗВЕРНЕННЯ ЗА СОЦІАЛЬНОЮ ВИПЛАТОЮ

Менше 5 % домогосподарств України не використали своє право на допомогу у 2018 році. З них лише кожне п'яте (20 %) планують звертатися по допомогу в майбутньому (Додаток Ж).

Основною перешкодою 32 % визнають відсутність можливостей для оформлення повного пакета документів або складність процедури оформлення, ще 20 – вважає розмір допомоги замалим, аби звертатися за її призначенням; кожен десятий із потенційних отримувачів, не звертається за соціальною підтримкою через психологічний дискомфорт, якого зазнає від усвідомлення необхідності просити допомогу (табл. 1.4).

Таблиця 1.4. Розподіл домогосподарств – потенційних учасників програм за причинами, через які вони не звертались за допомогою, 2018 р.

	Частка домогосподарств, %	Кількість домогосподарств України	Кількість домогосподарств в обстеженні (за незваженими даними)
Не маю потреби у допомозі	6,2	15982	4
Розмір допомоги є замалим	20,3	52280	30
Не маю можливості для оформлення повного пакета документів або процедура оформлення є надто складною	32,1	82583	52
Незручно, відчуваю дискомфорт від необхідності звертатися за допомогою	9,7	25045	15
Тільки плануємо звернутися	20,1	51631	37
Незручне розташування або незручний графік роботи органів соціального захисту	2,6	6720	5
Інше	8,9	22939	13
В цілому	100,0	257180	156

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України та Додаток Ж.

ЧАСТКА ДОМОГОСПОДАРСТВ, ЯКИМ БУЛО ВІДМОВЛЕНО У ПРИЗНАЧЕННІ ДОПОМОГИ, СЕРЕД ТИХ, ХТО ЗВЕРТАВСЯ ЗА ЇЇ ОТРИМАННЯМ, ЗА ПРИЧИНАМИ

Дуже малий відсоток домогосподарств – близько 1 % від загальної сукупності (що практично у межах статистичної похибки) отримав відмову в призначенні допомоги, що свідчить про досить лояльне ставлення працівників соціального захисту до клієнтів (Додаток Ж). Найбільш серйозні причини відмови (невідповідність за критерієм доходу та неповний пакет документів) цілком відповідають умовам програми, і не вказують на помилки в роботі органів соціального захисту. Низька репрезентативність не дає змоги робити висновки щодо необхідності реформування програми або спрощення процесу збору документів.

РОЗПОДІЛ ДОМОГОСПОДАРСТВ ЗА ОЦІНКОЮ ЗМІН У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ЗА ОСТАННІ ДВА РОКИ

Загалом 26,7 % домогосподарств країни вважають, що система соціальної підтримки покращилась за останні два роки (Додаток Д).

Домогосподарства-учасники програм соціальної допомоги більш позитивно оцінюють такі зміни – 30,7 % вважають, що система соціальної підтримки дещо або значно покращилась.

Серед домогосподарств, які не є реципієнтами соціальних програм, лише 21,9 % помітили покращення, а 48,2 % (проти 41,4 % по країні в цілому та 35,9 % серед учасників програм) вважає, що система соціальної підтримки за останні два роки залишилась без змін, що може бути наслідком гіршої обізнаності порівняно із домогосподарствами-учасниками програм.

Відсоток негативних оцінок змін за останні два роки вище серед учасників програм соціальної допомоги – 33,4 % проти 29,9 % по домогосподарствах, які не отримували допомогу (табл. 1.5).

Таблиця 1.5. Розподіл домогосподарств за оцінкою змін у системі соціальної підтримки, які відбулися впродовж останніх двох років, 2018 р.; %

Тип домогосподарства	З них вважають, що система соціальної підтримки:		
	значно поліпшилася / дещо поліпшилася	залишилася без змін	дещо погіршилася / значно погіршилася
Домогосподарства-учасники програм соціальної допомоги	30,7	35,9	33,4
Домогосподарства, які не є учасниками програм соціальної допомоги	21,9	48,2	29,9
Всі домогосподарства	26,7	41,4	31,9

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України та Додаток Д.

РОЗПОДІЛ ДОМОГОСПОДАРСТВ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД КІЛЬКОСТІ ПРОГРАМ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ, В ЯКИХ ВОНИ БЕРУТЬ УЧАСТЬ

В цілому серед опитаних домогосподарств більше половини (53 %) є реципієнтами програм соціальної підтримки (Додаток 3). При цьому з усіх домогосподарств-учасників отримують субсидії 85 %, допомогу при народженні 22,8 %, менше 3 % – допомоги самотнім матерям та малозабезпеченим сім'ям.

Переважна більшість домогосподарств – учасників програм соціальної підтримки (87,3 %) є отримувачами одного виду допомоги, лише 11,3 % беруть участь у двох програмах, 1,3 % – у трьох, і 0,1 % – у чотирьох (табл. 1.6).

Серед домогосподарств з дітьми кожне четверте є учасником двох соціальних програм, а більше 3 % – учасником більше двох програм. Натомість, серед домогосподарств без дітей немає отримувачів одночасно більше двох з означених програм.

Таблиця 1.6. Розподіл домогосподарств в залежності від кількості програм державної соціальної допомоги, в яких вони беруть участь, 2018 р.; %

Тип домогосподарства	У тому числі є учасниками програм:			
	однієї	двох	трьох	чотирьох
Всі домогосподарства-учасники програм соціальної підтримки	87,3	11,3	1,3	0,1
Домогосподарства з дітьми - учасники програм соціальної підтримки	71,5	25,2	3,0	0,3
Домогосподарства без дітей - учасники програм соціальної підтримки	99,6	0,4	-	-

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України та Додаток 3.

Частка отримувачів субсидій зростає із зменшенням розміру населеного пункту: якщо у великих містах таких домогосподарств 76 %, у малих уже 87 %, то у сільській місцевості – 91,5 %. Крім того, у селах частка отримувачів допомоги малозабезпеченим сім'ям є вдвічі вищою, ніж у великих містах (3,6 % проти 1,7 %).

Охоплення домогосподарств з дітьми програмами соціальної допомоги є помітно вищим, ніж домогосподарств без дітей, і складає 61,8 % проти 47,5 %. Опитані сім'ї без дітей отримують субсидії (99,8 %), і лише 0,6 % є реципієнтами допомоги малозабезпеченим сім'ям.

Більше 60 % опитаних домогосподарств, бідних за відносним критерієм та за критерієм фактичного прожиткового мінімуму, є реципієнтами програм державної соціальної допомоги. Серед них близько 80 % отримують житлові субсидії, 5 % – допомогу самотнім матерям та майже стільки ж – допомогу малозабезпеченим сім'ям.

ЧАСТКА ДОМОГОСПОДАРСТВ, ЯКІ НЕ МАЮТЬ ПРАВА НА ОТРИМАННЯ БУДЬ-ЯКОЇ ДОПОМОГИ, АЛЕ ВІДЧУВАЮТЬ У НІЙ ПОТРЕБУ, ЗА ВИДАМИ ДОПОМОГ

Третина опитаних домогосподарств, які не мають права на отримання допомоги, відчують потребу у ній. Серед них переважна більшість (96,6 %) повідомили, що вони потребують житлової субсидії, майже 8 % – допомоги малозабезпеченим сім'ям. Найбільша частка домогосподарств, які не мають права на допомогу, але відчують у ній потребу, у сільській місцевості (42,3 % опитаних домогосподарств), у малих містах – третина, у великих найменше – 28,8 % (табл. 1.7).

Із зменшенням розміру населеного пункту зростає частка домогосподарств, що з тих чи інших причин не мають права на отримання, але потребують допомоги малозабезпеченим сім'ям: якщо у великих містах таких сімей 5,4 %, то уже в сільській місцевості – 9,3 %, тобто майже в два рази більше.

Таблиця 1.7. Розподіл домогосподарств, які впродовж останніх двох років не мали права на отримання соціальної допомоги, за наявністю потреби в ній, залежно від місця проживання, 2018 р.; %

	Домогосподарства, які не мають права на отримання допомоги, тис.	з них домогосподарства, які:					не відчують потреби в допомозі (у % до групи 1)
		відчують потребу в допомозі (у % до групи 1)	з них потребують (у % до групи 2):				
			житлової субсидії	допомоги одиноким матерям	допомоги малозабезпеченим сім'ям		
Всі домогосподарства	6251,8	32,4	96,6	0,7	7,5	0,5	67,6
з них:							
у міській місцевості	4592,3	28,8	97,1	0,7	6,5	0,6	71,2
великих містах	3043,7	27,1	97,0	0,9	5,4	0,8	72,9
малих містах	1548,6	32,3	97,4	0,3	8,4	0,2	67,7
у сільській місцевості	1659,5	42,3	95,7	0,6	9,3	0,3	57,7

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України.

Кожне третє домогосподарство без дітей зазначило, що не має права на отримання допомог, але відчуває потребу у них. Серед сімей з дітьми таких було 28 %. Якщо різниця у потребі в субсидіях є несуттєвою (5 в. п.), то допомоги малозабезпеченим сім'ям потребує у 3,5 рази більше домогосподарств з дітьми, ніж без дітей.

Розділ 2.

Державна соціальна допомога при народженні дитини

Допомога при народженні дитини істотно впливає на рівень бідності⁴ цільового контингенту. Завдяки отриманню даної виплати показник у 2018 році скорочується на 6,5 в. п.: серед цільового контингенту частка бідних за абсолютним критерієм фактично становить 59,9 %, а у випадку гіпотетичної відміни допомоги він збільшився б до 66,4 % (табл. 2.1).

Таблиця 2.1. Вплив на бідність, адресація коштів та дієвість допомоги при народженні дитини, 2016-2018 рр.; %

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Рівень бідності серед отримувачів допомоги ⁵ за абсолютним критерієм:			
до виплати допомоги	73,6	71,9	66,4
після виплати допомоги	64,0	64,3	59,9
Рівень адресації коштів допомоги населенню, чий еквівалентні витрати нижче фактичного прожиткового мінімуму	63,0	61,4	57,8
Рівень охоплення бідного населення (чий еквівалентні витрати нижче фактичного прожиткового мінімуму) допомогою	16,9	21,5	22,8
Рівень бідності за відносним критерієм ⁶			
до виплати	23,8	25,7	25,2
після виплати	23,5	24,4	24,1
Рівень адресації коштів допомоги бідному населенню (за відносним критерієм)	24,9	36,9	37,3
Рівень охоплення бідного населення (визначеного за відносним критерієм) допомогою	17,1	24,8	26,1
Дієвість допомоги для її отримувачів	11,4	9,7	7,7

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України та [8].

⁴ Визначається за критерієм – еквівалентні витрати нижче фактичного прожиткового мінімуму.

⁵ Серед населення, яке проживає в домогосподарствах, у складі яких є одержувачі допомоги.

⁶ Розраховується для всього населення.

При цьому за останній рік зменшилась впливовість допомоги при народженні на бідність цільового контингенту – 6,5 в. п. проти 7,6 у 2017 році.

У 2018 році 57,8 % коштів програми надійшло населенню, чії еквівалентні витрати були нижче фактичного прожиткового мінімуму. Порівняно з попереднім роком показник дещо зменшився (з 61,4 %), що пояснюється загальним скороченням рівня бідності за вказаним критерієм. Не зважаючи на зменшення значення, рівень адресації коштів програми продовжує залишатися достатньо високим. До того ж, відбулося зростання рівня охоплення бідного населення⁷ допомогою – з 21,5 % до 22,8 %. Зважаючи на те, що допомога при народженні не залежить від статків родини, можна вважати показники адресності та охоплення бідних контингентів цілком задовільними.

Показник дієвості допомоги при народженні у 2018 році становив 7,7 % проти 9,7 % у попередньому періоді. Скорочення частки допомоги в загальних доходах отримувачів відбулося на фоні загального зростання доходів населення, оскільки розмір допомоги залишився незмінним.

Виплата допомоги при народженні здійснює позитивний вплив і на рівень бідності всього населення⁸ – у випадку відсутності даної програми рівень відносної бідності в країні становив би 25,2 % проти фактичних 24,1 %. У 2018 році допомога справляла дещо менший вплив на масштаби відносної бідності – рівень бідності населення гіпотетично скорочується на 1,1 в. п. проти 1,3 в. п. у 2017 році.

Згідно з даними опитування, державна соціальна допомога при народженні дитини певною мірою підвищила рівень добробуту 64,7 % домогосподарств з числа тих, які її отримували. Водночас майже кожне четверте домогосподарство вважало, що соціальна допомога не мала жодного впливу на рівень їх добробуту, і тільки 12,2 % реципієнтів відзначили, що призначена допомога суттєво його підвищила (табл. 2.2).

⁷ Населення, чії еквівалентні витрати нижче фактичного прожиткового мінімуму.

⁸ Визначається за відносним критерієм – еквівалентні витрати нижче 75 % їх медіанного значення.

Таблиця 2.2. Розподіл домогосподарств-учасників програми допомоги при народженні дитини за оцінкою впливу призначеної соціальної допомоги на рівень їхнього матеріального добробуту, 2018 р.; %

Оцінка впливу призначеної соціальної допомоги на рівень матеріального добробуту	Частка від загальної кількості, %
Суттєво підвищила	12,2
Певною мірою підвищила	64,7
Не вплинула	23,1
Не визначилися	-
Всього	100

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України.

Якістю надання призначеної соціальної допомоги при народженні дитини скоріше незадоволені 30,6 % та зовсім незадоволені 9,1 % домогосподарств, водночас більш ніж кожне четверте домогосподарство цілком задоволені (27 %) та скоріше задоволені (28 %) (табл. 2.3).

Таблиця 2.3. Розподіл домогосподарств-учасників програми допомоги при народженні дитини за рівнем задоволеності якістю надання соціальної допомоги, 2018 р.; %

Рівень задоволеності якістю надання соціальної допомоги	Частка від загальної кількості, %
Цілком задоволені	27,0
Скоріше задоволені	28,0
Скоріше незадоволені	30,6
Зовсім незадоволені	9,1
Було важко визначитися	5,4
Не змогли дати відповідь	-
Всього	100

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України.

Серед причин, які викликають певне незадоволення якістю отримуваної державної соціальної допомоги, основними є, по-перше, малий розмір допомоги (90,6 %), по-друге, тривала процедура збору та оформлення документів (10,7 %), по-третє, занадто великі черги при оформленні документів (6,6 %). Водночас такі причини, як відсутність інформації про право на допомогу та порядок її отримання, або низький професіоналізм персоналу, помилки у роботі, неввічливе ставлення до відвідувачів, а також затримка призначених виплат, найменше стоять на заваді повного задоволення якістю надання соціальної допомоги (табл. 2.4).

Таблиця 2.4. Розподіл домогосподарств-учасників програми допомоги при народженні дитини за причинами незадоволеності якістю надання соціальної допомоги, 2018 р.; %

Причини незадоволеності якістю надання соціальної допомоги	Частка домогосподарств від кількості домогосподарств-учасників програми, які не повністю задоволені якістю надання соціальної допомоги
Відсутність інформації про право на допомогу або порядок її отримання	1,4
Тривала процедура збору та оформлення документів	10,7
Занадто великі черги при оформленні документів	6,6
Низький професіоналізм персоналу, помилки у роботі, неввічливе ставлення до відвідувачів	3,0
Затримка призначених виплат	3,2
Малий розмір допомоги	90,6
Інше	0,3

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України

Розділ 3.

Допомога на дітей одиницям особам

Рівень бідності за абсолютним критерієм серед одержувачів допомоги після її надання скоротився у 2018 році на 13,4 в. п. (з 76,7 до 63,3 %), тобто завдяки виплаті допомоги 13,4 % отримувачів не потрапили до складу бідних. Впливовість допомоги на цільові контингенти за останній рік помітно зросла, оскільки в 2017 році скорочення рівня бідності серед одержувачів допомоги становило лише 8,4 в. п. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1. Вплив на бідність, адресація коштів та дієвість допомоги на дітей одиницям особам, 2016-2018 рр.; %

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Рівень бідності серед отримувачів допомоги ⁹ за абсолютним критерієм:			
до виплати допомоги	80,9	79,8	76,7
після виплати допомоги	76,8	71,4	63,3
Рівень адресації коштів допомоги населенню, чиї еквівалентні витрати нижче фактичного прожиткового мінімуму	77,9	66,6	62,3
Рівень охоплення бідного населення (чиї еквівалентні витрати нижче фактичного прожиткового мінімуму) допомогою	2,5	2,9	2,6
Рівень бідності за відносним критерієм ¹⁰			
до виплати	23,6	24,4	24,1
після виплати	23,5	24,4	24,1
Рівень адресації коштів допомоги бідному населенню (за відносним критерієм)	45,6	47,0	41,7
Рівень охоплення бідного населення (визначеного за відносним критерієм) допомогою	3,2	4,3	3,1
Дієвість допомоги для її отримувачів	15,1	17,3	15,4

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України та [8].

⁹ Серед населення, яке проживає в домогосподарствах, у складі яких є одержувачі допомоги.

¹⁰ Розраховується для всього населення.

Рівень охоплення бідного населення¹¹ допомогою становить лише 2,6 % і порівняно з попереднім роком показник дещо скоротився (у 2017 році – 2,9 %).

Адресність спрямування коштів допомоги у 2018 році скоротилася – 62,3 % проти 66,6 % у 2017 році, проте її рівень залишається доволі високим, оскільки більшість коштів програми надходить до населення, чий еквівалентні витрати є нижчими фактичного прожиткового мінімуму.

Виплата на дітей одиницями особам не впливає на бідність населення країни в цілому – рівень бідності за відносним критерієм у 2018 році залишився б незмінним у разі гіпотетичного закриття програми (24,1 %).

Дієвість допомоги на дітей одиницями особам є вищою порівняно з іншими соціальними виплатами – у 2018 році вона складала 15,4 % сукупного доходу домогосподарства-отримувача виплати. Порівняно з попереднім роком її дієвість дещо скоротилася (у 2017 році – 17,3 %), однак важливість допомоги для бюджетів сімей-отримувачів зберігається.

Більшість домогосподарств-учасників програми допомоги на дітей одиницями особам (70,8 %) вважають, що соціальна допомога певною мірою підвищила їх рівень матеріального добробуту, при цьому в міській місцевості вище – 74,8 %, на відміну від 63,3 % в селі. Суттєво дана соціальна допомога підвищувала рівень матеріального добробуту чверті сільських отримувачів (25,7 %), а в містах тільки 12,8 % (при середньоукраїнському показнику 17 %). Про важливість допомоги свідчить те, що тільки 12,3 % бенефіціарів вважають, що соціальна допомога не вплинула на рівень їх матеріального добробуту (в містах – 12,4 %, в сільській місцевості 11 %) (табл. 3.2).

Цілком задоволені якістю надання соціальної допомоги на дітей одиницями особам 23,1 % отримувачів, більшою мірою за рахунок сільських мешканців, де значення даного показника становить 32,6 % (на відміну від 18,9 % у міській місцевості).

¹¹ Населення, чий еквівалентні витрати нижче фактичного прожиткового мінімуму.

Таблиця 3.2. Розподіл домогосподарств-учасників програми допомоги на дітей одиницями особам за оцінкою впливу призначеної соціальної допомоги на рівень їхнього матеріального добробуту, 2018 р.; %

Оцінка впливу призначеної соціальної допомоги на рівень матеріального добробуту	Частка від загальної кількості, %
Суттєво підвищила	17,0
Певною мірою підвищила	70,8
Не вплинула	12,3
Не визначилися	-
Всього	100

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України.

Скоріше задоволені якістю надання допомоги 33,7 % отримувачів. Бенефіціари з міст більшою мірою скоріше задоволені програмою – 36,8 %, що на 10,2 в. п. вище за значення показника в селах.

В той же час в містах проживає більше скоріше незадоволених якістю надання відповідної соціальної допомоги – 33 % (проти 27,5 % в селах). Зовсім незадоволених якістю надання даної соціальної допомоги десята частина бенефіціарів, і це більше жителі сільської місцевості (12,8 %), що на 4,1 в. п. вище за значення міст (табл. 3.3).

Таблиця 3.3. Розподіл домогосподарств-учасників програми допомоги на дітей одиницями особам за рівнем задоволеності якістю надання соціальної допомоги, 2018 р.; %

Рівень задоволеності якістю надання соціальної допомоги	Частка від загальної кількості, %
Цілком задоволені	23,1
Скоріше задоволені	33,7
Скоріше незадоволені	31,3
Зовсім незадоволені	10,0
Було важко визначитися	1,9
Не змогли дати відповідь	-
Всього	100

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України.

Майже $\frac{3}{4}$ сімей жалюються на малий розмір допомоги. Третина відзначає тривалу процедуру збору та оформлення документів (32,2 %), а 11 % – занадто великі черги при оформленні документів. Частка бенефіціарів, що скаржаться на відсутність інформації про право

на допомогу або порядок її отримання, низький професіоналізм персоналу, помилки у роботі, неввічливе ставлення до відвідувачів і затримку призначених виплат невелика (6,7 %, 5,4 % і 2,2 % відповідно) (табл. 3.4).

Таблиця 3.4. Розподіл домогосподарств-учасників програми допомоги на дітей одиноким особам за причинами незадоволеності якістю надання соціальної допомоги, 2018 р.; %

Причини незадоволеності якістю надання соціальної допомоги	Частка домогосподарств від кількості учасників програми, які не повністю задоволені якістю надання допомоги
Відсутність інформації про право на допомогу або порядок її отримання	6,7
Тривала процедура збору та оформлення документів	32,2
Занадто великі черги при оформленні документів	11,0
Низький професіоналізм персоналу, помилки у роботі, неввічливе ставлення до відвідувачів	5,4
Затримка призначених виплат	2,2
Малий розмір допомоги	73,4
Інше	-

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України.

Розділ 4.

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям

Виплата допомоги помітно впливає на масштаби бідності цільового контингенту – у випадку відміни програми рівень бідності зріс би з 64,8 до 73,2 %. Слід зазначити, що вплив допомоги залишається незмінним впродовж 2017–2018 років: програма знижувала рівень бідності на 8,4 в. п. (табл. 4.1).

Таблиця 4.1. Вплив на бідність, адресація коштів та дієвість програми державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, 2016-2018 рр.; %

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Рівень бідності серед отримувачів допомоги ¹² за абсолютним критерієм:			
до виплати допомоги	87,1	84,0	73,2
після виплати допомоги	81,7	75,6	64,8
Рівень адресації коштів допомоги населенню, чії еквівалентні витрати нижче фактичного прожиткового мінімуму	84,9	67,0	68,5
Рівень охоплення бідного населення (чії еквівалентні витрати нижче фактичного прожиткового мінімуму) допомогою	3,7	4,6	3,0
Рівень бідності за відносним критерієм ¹³			
до виплати	23,9	24,5	23,9
після виплати	23,5	24,4	24,1
Рівень адресації коштів допомоги бідному населенню (за відносним критерієм)	39,6	49,4	57,2
Рівень охоплення бідного населення (визначеного за відносним критерієм) допомогою	4,5	6,2	4,1
Дієвість допомоги для її отримувачів	17,9	15,5	14,7

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України та [8].

¹² Серед населення, яке проживає в домогосподарствах, у складі яких є одержувачі допомоги.

¹³ Розраховується для всього населення.

При цьому частка коштів, що потрапляє до бідного населення (за абсолютним критерієм), у 2018 році зросла на 1,5 в. п. і становила 68,5 %, отже, більше двох третин коштів програми надходить саме бідним.

В той же час, рівень охоплення бідного населення державною соціальною допомогою малозабезпеченим сім'ям за останній рік скоротився з 4,6 % до 3,0 %, що є негативним моментом. Сьогодні основна проблема в системі соціальної підтримки – недоохоплення нужденних державною допомогою. Отже, суттєве зниження рівня охоплення допомогою малозабезпеченим (практично у півтора рази) свідчить про серйозні проблеми в програмі.

Якщо у 2017 році державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям знижувала рівень бідності по країні в цілому (визначений за відносним критерієм за витратами) на 0,1 в. п. (з 24,5 % до 24,4 %), то в 2018 році спостерігалася нестандартна картина, коли відбулося деяке зростання рівня бідності серед всього населення за рахунок цієї допомоги (на 0,2 в. п.). Це є певним сигналом для реформування програми, оскільки вона неоднозначно впливає на розподіл доходів у суспільстві.

За звітний період частка допомоги у загальних доходах отримувачів знизилася з 15,5 % до 14,7 %, що є результатом випереджаючого зростання доходів населення, отриманих з інших джерел.

Отримувачі соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям загалом дуже позитивно оцінюють вплив виплати на матеріальний добробут їх сім'ї. Так, 89,8 % отримувачів вважають, що допомога так чи інакше підвищила рівень їх матеріального добробуту. Зокрема 70,7 % вважають, що соціальна допомога певною мірою підвищила рівень матеріального добробуту, а 19,1 % – суттєво підвищила. Лише 10 % вважають, що допомога не мала жодного впливу на її добробут (табл. 4.2).

Оцінка впливу призначеної соціальної допомоги на рівень матеріального добробуту сім'ї відрізняється за місцевістю проживання отримувачів. Жителі сільської місцевості більш позитивно оцінюють вплив програми на рівень їх матеріального добробуту. Зокрема, серед міських отримувачів 12,0 % вважають, що соціальна допомога суттєво підвищила рівень матеріального добробуту, серед сільських отримувачів таку оцінку дають 22,4 % сімей. Серед отримувачів у сільській місцевості 94 % вважають, що програма покращила рівень матеріального добробуту їх сім'ї.

Таблиця 4.2. Розподіл домогосподарств-учасників програми соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям за оцінкою впливу призначеної соціальної допомоги на рівень їхнього матеріального добробуту, 2018 р.; %

Оцінка впливу призначеної соціальної допомоги на рівень матеріального добробуту	Частка від загальної кількості, %
суттєво підвищила	19,1
певною мірою підвищила	70,7
не вплинула	10,1
не визначилися	-
Всього	100

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України.

Отримувачі соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям переважно задоволені якістю надання соціальної допомоги (30,1 % цілком задоволені якістю надання, 41,7 % – скоріше задоволені). Частково чи повністю незадоволених серед отримувачів соціальної допомоги малозабезпеченим лише 21,8 % (табл. 4.3).

Таблиця 4.3. Розподіл домогосподарств-учасників програми соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям за рівнем задоволеності якістю надання соціальної допомоги, 2018 р.; %

Рівень задоволеності якістю надання соціальної допомоги	Частка від загальної кількості, %
Цілком задоволені	30,1
Скоріше задоволені	41,7
Скоріше незадоволені	16,7
Зовсім незадоволені	5,1
Було важко визначитися	6,4
Не змогли дати відповідь	-
Всього	100

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України.

Оцінка якості надання соціальної допомоги дуже відрізняється залежно від місцевості проживання отримувачів. Так, 43,9 % сільських отримувачів цілком задоволені якістю надання соціальної допомоги, серед міських отримувачів їх лише 17,0 %.

Серед основних причин незадоволеності якістю надання соціальної допомоги отримувачі соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям називають малий розмір допомоги (61,9 %) та тривалу процедуру збору та оформлення документів (43,7 %). Також варто звернути увагу, що

9,5 % респондентів зазначили, що причиною незадоволеністю якістю послуг є відсутність інформації про право на допомогу або порядок її отримання (табл. 4.4).

Таблиця 4.4. Розподіл домогосподарств-учасників програми соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям за причинами незадоволеності якістю надання соціальної допомоги, 2018 р.; %

Причини незадоволеності якістю надання соціальної допомоги	Частка домогосподарств від кількості учасників програми, які не повністю задоволені якістю надання допомоги
Відсутність інформації про право на допомогу або порядок її отримання	9,5
Тривала процедура збору та оформлення документів	43,7
Занадто великі черги при оформленні документів	12,9
Низький професіоналізм персоналу, помилки у роботі, невічливе ставлення до відвідувачів	7,7
Затримка призначених виплат	4,7
Малий розмір допомоги	61,9
Інше	-

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України.

Розділ 5.

Програма житлових субсидій

Рівень охоплення бідного населення (за абсолютним критерієм) програмою житлових субсидій у 2018 році становив 45,5 %, що на 1,3 в. п. менше, ніж у попередньому. Тобто, у 2018 році більше половини бідних домогосподарств не було охоплено програмою житлових субсидій. Враховуючи зменшення рівня охоплення субсидіями населення в цілому, таку динаміку можна вважати цілком логічною (табл. 5.1).

Таблиця 5.1. Вплив на бідність, адресація коштів та дієвість програми субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, 2016-2018 рр.;%

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Рівень бідності серед отримувачів допомоги ¹⁴ за абсолютним критерієм:			
до виплати допомоги	73,5	60,5	54,2
після виплати допомоги	61,6	47,6	46,0
Рівень адресації коштів допомоги населенню, чий еквівалентні витрати нижче фактичного прожиткового мінімуму	49,3	38,3	40,2
Рівень охоплення бідного населення (чий еквівалентні витрати нижче фактичного прожиткового мінімуму) допомогою	43,0	46,8	45,5
Рівень бідності за відносним критерієм ¹⁵			
до виплати	24,5	25,6	25,0
після виплати	23,5	24,4	24,1
Рівень адресації коштів допомоги бідному населенню (за відносним критерієм)	13,5	15,3	20,1
Рівень охоплення бідного населення (визначеного за відносним критерієм) допомогою	41,4	43,7	46,5
Дієвість допомоги для її отримувачів	11,5	10,1	6,7

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України та [8].

Програма субсидій має дуже низьку адресність (за відносним критерієм), порівняно з іншими видами допомоги – 20,1 % у 2018 році. Це означає, що небідні верстви населення (які

¹⁴ Серед населення, яке проживає в домогосподарствах, у складі яких є одержувачі допомоги.

¹⁵ Розраховується для всього населення.

подекуди в змозі оплатити ЖКП за існуючими тарифами) отримують більший зиск від програми порівняно з тими, хто на неї в більшій мірі потребує. За абсолютним критерієм адресність програми субсидій суттєво вище – 40,2 % у 2018 році, проте навіть таке значення адресності є недостатнім, хоча, у порівнянні з попереднім роком, вона збільшилась на 1,9 в. п. Така ситуація свідчить про те, що у програмі житлових субсидій висока помилка включення, тобто допомогу отримують не ті, хто її реально потребує. Одною з причин є врахування лише формального (офіційного) доходу отримувачів – за рахунок цього субсидії не спрямовуються належним чином до бідних та уразливих верств населення.

Показник оцінки дієвості програми субсидій також підтверджує, що допомогу отримують не ті, хто її потребує. Якщо б житлові субсидії отримували лише бідні, частка допомоги в доходах отримувачів була б значно вища за 6,7 %, до того ж дієвість програми субсидій у порівнянні з минулим періодом істотно знизилась – на 3,4 в. п.

Загалом субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, за відносним критерієм сприяла зниженню рівня бідності по країні в цілому у 2018 році на 1,1 в. п. (у 2017 році на 1,2 в. п.). Вплив на бідність цільового контингенту був набагато більший. Так у 2018 році рівень бідності за абсолютним критерієм серед учасників програми після виплати субсидій зменшується на 8,2 в. п., однак цей вплив менший значення 2017 року, коли бідність цільового контингенту завдяки програмі субсидій зменшувалася на 12,9 в. п.

Отже, у 2018 році було витрачено 45 млрд. грн. на програму житлових субсидій, що забезпечило зменшення бідності серед отримувачів субсидій на 8,2 в. п. та серед населення по країні в цілому – на 1,1 в. п. При цьому заборгованість населення за житлово-комунальні послуги перевищила 51 млрд. грн. Таким чином, сьогодні житлові субсидії демонструють низьку економічну та соціальну ефективність.

Серед домогосподарств, які отримували житлову субсидію, 17,6 % відповіли, що надання цієї соціальної допомоги суттєво підвищило їх рівень матеріального добробуту, у міських поселеннях таких домогосподарств було 18,0 % у сільській місцевості 17,0 % (табл. 5.2).

Таблиця 5.2. Розподіл домогосподарств-учасників програми житлових субсидій за оцінкою впливу призначеної соціальної допомоги на рівень їхнього матеріального добробуту, 2018 р.; %

Оцінка впливу призначеної соціальної допомоги на рівень матеріального добробуту	Частка від загальної кількості, %
Суттєво підвищила	17,6
Певною мірою підвищила	66,2
Не вплинула	16,2
Не визначилися	-
Всього	100

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України.

Набагато більше домогосподарств, які вважають, що житлові субсидії певною мірою підвищили рівень матеріального добробуту – 66,2 % (68,1 % у міських поселеннях та 63,2 % у сільській місцевості).

Частка домогосподарств, які не відчули вплив цього типу соціальної допомоги, трохи менше ніж тих, хто відчув суттєве покращення свого матеріального добробуту – 16,2 %. У міських поселеннях не відчули зміни у матеріальному добробуті 13,9 % домогосподарств-отримувачів, у сільській місцевості таких було набагато більше – 19,7 %. Отже найбільший вплив програма житлових субсидій справляє на матеріальне становище міських мешканців.

Крім впливу на матеріальний стан доцільно оцінити якість надання послуг. Так, серед домогосподарств-отримувачів житлових субсидій цілком задоволеними якістю надання цього виду соціальної допомоги були 27,0 % домогосподарств (29,1 % у міських поселеннях та 23,9 % у сільській місцевості). Зовсім незадоволених якістю надання цієї соціальної допомоги набагато менше, ніж повністю задоволених – 5,5 % (5,0 % у міських поселеннях та 6,4 % у сільській місцевості (табл. 5.3).

Таблиця 5.3. Розподіл домогосподарств-учасників програми житлових субсидій за рівнем задоволеності якістю надання соціальної допомоги залежно від типу місцевості, 2018 р.; %

Рівень задоволеності якістю надання соціальної допомоги	Частка від загальної кількості, %
Цілком задоволені	27,0
у міській місцевості	29,1
у сільській місцевості	23,9
Скоріше задоволені	35,7
у міській місцевості	36,5
у сільській місцевості	34,4
Скоріше незадоволені	27,1
у міській місцевості	25,1
у сільській місцевості	30,1
Зовсім незадоволені	5,5
у міській місцевості	5,0
у сільській місцевості	6,4
Було важко визначитися	4,6
у міській місцевості	4,3
у сільській місцевості	5,2
Не змогли дати відповідь	-

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України.

Частка домогосподарств які скоріше задоволені якістю надання послуг програми житлових субсидій, становить 35,7 %, у міських поселеннях їх трохи більше – 36,5 % проти 34,4 % у сільській місцевості. Доля домогосподарств, які скоріше незадоволені якістю надання послуг програми житлових субсидій також вельми велика – 27,1 %, більша частка незадоволених спостерігається у сільській місцевості 30,1 % проти 25,1 % у міських поселеннях. Проте, більша частина отримувачів цього типу соціальної допомоги задоволена якістю її надання.

Найбільшою вадою програми житлових субсидій є її малий розмір, так відповіли 39,7 % домогосподарств, що скоріш були задоволені, скоріш незадоволені та не могли визначитися щодо якості (табл. 5.4). На другому місці причин незадоволеності є занадто великі черги при оформленні документів – 20,5 %, ще однією причиною є тривала процедура збору та оформлення документів – 16,2 %.

Таблиця 5.4. Розподіл домогосподарств-учасників програми житлових субсидій за причинами незадоволеності якістю надання соціальної допомоги, 2018 р.; %

Причини незадоволеності якістю надання соціальної допомоги	Частка домогосподарств від кількості учасників програми, які не повністю задоволені якістю надання допомоги
Відсутність інформації про право на допомогу або порядок її отримання	4,9
Тривала процедура збору та оформлення документів	16,2
Занадто великі черги при оформленні документів	20,5
Низький професіоналізм персоналу, помилки у роботі, неввічливе ставлення до відвідувачів	3,0
Затримка призначених виплат	12,7
Малий розмір допомоги	39,7
Інше	3,0

Джерело: розраховано співробітниками ІДСД ім. М. В. Птухи НАНУ за даними вибіркового опитування домогосподарств щодо ефективності програм соціальної допомоги що проводиться Державною службою статистики України.

Низький професіоналізм персоналу, помилки у роботі, неввічливе ставлення до відвідувачів відмітили лише 3,0 % домогосподарств, які беруть участь у програмі житлових субсидій. Отже, більшість домогосподарств не влаштовувала сума нарахованої субсидії.

Висновки

У 2018 році всі розглянуті програми соціальної допомоги¹⁶ здійснювали помітний вплив на рівень бідності¹⁷ цільових контингентів – показник знижувався на 6,5 – 13,4 в. п. (залежно від виду соціальної допомоги). При цьому найбільший вплив здійснювала програма допомоги на дітей одиноким особам, що свідчить про виключну важливість виплат для цільових контингентів.

Незначний вплив розглянуті програми здійснювали на бідність населення по країні в цілому. Так, у випадку гіпотетичної відміни допомоги при народженні дитини або програми житлових субсидій рівень відносної бідності по країні міг зрости відповідно на 1,1 та 0,9 в. п. Натомість, допомога малозабезпеченим сім'ям здійснює протилежний ефект – сприяє зростанню відносної бідності (у випадку її відміни бідних стало б менше на 0,2 в. п.), що свідчить про низьку ефективність програми для суспільства в цілому.

Недостатня частка коштів всіх розглянутих програм потрапляє до бідного населення (за відносним критерієм), особливо це стосується програми житлових субсидій – лише 20 % коштів програми отримують бідні домогосподарства.

Найвищу дієвість (частку допомоги в доходах реципієнтів), як і минулому році, демонструють допомога малозабезпеченим сім'ям та допомога на дітей одиноким особам, що свідчить про кращу націленість програм на бідне населення та важливість виплат для їх учасників. Проте, високий показник дієвості може сигналізувати про демотивуючу дію програм на працездатних учасників.

Проведений аналіз свідчить про звуження контингентів отримувачів соціальних програм та зменшення коштів на соціальні виплати, що є позитивним свідченням для характеристики соціально-економічної ситуації в країні. Проте, програми соціальної підтримки демонструють цілу низку проблем, які перешкоджають підвищенню адресності спрямування коштів. З іншого боку, рівень охоплення бідних програмами залишається надзвичайно низьким, що сьогодні є найбільш серйозною проблемою та найбільшим викликом політики подолання бідності серед вразливих категорій населення.

Населення, як і раніше, позитивно оцінює систему соціальної підтримки в цілому та окремі соціальні програми. Такі оцінки характерні не лише для учасників програм, але й для тих, хто не бере в них участі.

¹⁶ Програми, за якими здійснювалися оцінки впливу на бідність – допомога при народженні, допомога на дітей одиноким особам, допомога малозабезпеченим сім'ям та житлова субсидія.

¹⁷ Бідність визначається за критерієм – еквівалентні витрати нижче фактичного прожиткового мінімуму.

Список використаних джерел

1. Міжвідомчий Наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національної Академії Наук України «Про затвердження Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення» № 1396/1272/730/243/528 від 01.09.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1191-17/print1509616126540122>
2. Закон Верховної Ради України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» №2811-12 від 21.11.1992р. (остання редакція від 01.01.2019р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>
3. Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» №250 від 24.02.2003 р. (остання редакція від 31.08.2018 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
4. Закон Верховної ради України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» №2109-14 від 16.11.2000 р. (остання редакція від 20.01.2018 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2109-14>
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме» №189 від 22.02.2006 р. (остання редакція від 20.05.2020 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189-2006-%D0%BF#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про надання щомісячної грошової допомоги особі, яка проживає разом із особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, яка за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за нею» №1192 від 02.08.2000 р. (остання редакція від 20.05.2020 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-2000-%D0%BF#Text>
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива» №848 від 21.10.1995 р. (остання редакція від 1.06.2020 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-95-%D0%BF#Text>
8. Моніторинг програм соціальної підтримки населення за 2017 рік. Міністерство соціальної політики України. Офіційний веб-портал. Моніторинг. Київ. - 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.msp.gov.ua/files/monitoring/m_2017.doc

Додатки

Додаток А

Показники впливу на бідність, адресації коштів та дієвості основних програм соціальної допомоги за абсолютним критерієм за середньодушовими еквівалентними загальними витратами нижче фактичного прожиткового мінімуму, 2016-2018 рр.; %

Програми соціальної допомоги	Рівень бідності серед населення, яке проживає в домогосподарствах, у складі яких є одержувачі певного виду допомоги		Оцінка адресації коштів допомоги	Рівень охоплення бідного населення допомогами
	до виплати допомоги	після виплати допомоги		
2016 рік				
Допомога при народженні дитини	73,6	64,0	63,0	16,9
Допомога на дітей одиницями особам	80,9	76,8	77,9	2,5
Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям	87,1	81,7	84,9	3,7
Субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива	73,5	61,6	49,3	43,0
2017 рік				
Допомога при народженні дитини	71,9	64,3	61,4	21,5
Допомога на дітей одиницями особам	79,8	71,4	66,6	2,9
Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям	84,0	75,6	67,0	4,6
Субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива	60,5	47,6	38,3	46,8
2018 рік				
Допомога при народженні дитини	66,4	59,9	57,8	22,8
Допомога на дітей одиницями особам	76,7	63,3	62,3	2,6
Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям	73,2	64,8	68,5	3,0
Субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива	54,2	46,0	40,2	45,5

Джерело: дані надані Державною службою статистики України згідно до розділу III «Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення».

Додаток Б

Показники впливу на бідність, адресації коштів та дієвості основних програм соціальної допомоги за відносним критерієм у 2016-2018 рр.; %

Програми соціальної допомоги	Рівень бідності населення		Оцінка адресації коштів допомоги	Рівень охоплення бідного населення допомогами
	до виплати допомоги	після виплати допомоги		
2016 рік				
Допомога при народженні дитини	23,8	23,5	24,9	17,1
Допомога на дітей одиницями особам	23,6	23,5	45,6	3,2
Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям	23,9	23,5	39,6	4,5
Субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива	24,5	23,5	13,5	41,4
2017 рік				
Допомога при народженні дитини	25,7	24,4	36,9	24,8
Допомога на дітей одиницями особам	24,4	24,4	47,0	4,3
Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям	24,5	24,4	49,4	6,2
Субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива	25,6	24,4	15,3	43,7
2018 рік				
Допомога при народженні дитини	25,2	24,1	37,3	26,1
Допомога на дітей одиницями особам	24,1	24,1	41,7	3,1
Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям	23,9	24,1	57,2	4,1
Субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива	25,0	24,1	20,1	46,5

Джерело: дані надані Державною службою статистики України згідно до розділу III «Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення».

Додаток В

Розподіл домогосподарств за оцінкою адресності надання соціальної допомоги, 2018 р.

	Всі домогосподарства, тис. од.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):			Домогосподарства-учасники програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):			Домогосподарства, які не є учасниками програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):		
		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні / зовсім ні		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні / зовсім ні		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні / зовсім ні
Кількість домогосподарств – всього	14934,9	56,5	34,6	8,9	8270,4	57,9	34,6	7,5	6664,5	54,8	34,6	10,6
Домогосподарства за місцем проживання:												
у міській місцевості	10061,3	57,5	33,8	8,7	5235,0	58,4	34,5	7,1	4826,3	56,5	33,1	10,4
великих містах	5879,9	55,6	34,4	10,0	2710,8	55,8	35,5	8,7	3169,1	55,4	33,5	11,1
малих містах	4181,4	60,1	33,0	6,9	2524,2	61,1	33,5	5,4	1657,2	58,6	32,3	9,1
у сільській місцевості	4873,6	54,7	36,0	9,3	3035,4	57,3	34,6	8,1	1838,2	50,5	38,4	11,1

Продовження додатку В

Розподіл домогосподарств з дітьми за оцінкою адресності надання соціальної допомоги, 2018 р.

Домогосподарства з дітьми	Всі домогосподарства, тис. од.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):			Домогосподарства-учасники програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):			Домогосподарства, які не є учасниками програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):		
		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні / зовсім ні		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні / зовсім ні		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні / зовсім ні
Всього	5652,3	61,2	31,4	7,4	3652,1	61,0	31,9	7,1	2000,2	61,6	30,5	7,9
з них з дітьми до 3-х років	1114,9	62,8	31,0	6,2	1109,9	62,7	31,1	6,2	5,0	76,1	23,9	-
Домогосподарства з дітьми за кількістю дітей у їх складі:												
одна дитина	4250,8	60,1	32,5	7,4	2573,9	58,9	34,3	6,8	1676,9	62,0	29,7	8,3
дві дитини	1207,8	62,8	29,3	7,9	915,5	64,5	27,0	8,5	292,3	57,2	36,7	6,1
три дитини і більше	193,7	75,9	20,2	3,9	162,7	74,6	21,3	4,1	31,0	82,7	14,5	2,8
Домогосподарства з дітьми за кількістю дорослих осіб у їх складі:												
одна особа	446,3	57,7	34,2	8,1	289,6	61,8	30,9	7,3	156,7	49,8	40,5	9,7
дві особи	3473,9	61,8	31,6	6,6	2243,3	62,2	31,9	5,9	1230,6	60,9	31,2	7,9
три особи і більше	1732,1	61,2	30,1	8,7	1119,2	58,4	32,1	9,5	612,9	66,3	26,4	7,3
Домогосподарства з дітьми у складі яких:												
всі дорослі працездатного віку	4594,6	60,8	31,6	7,6	2971,4	60,5	31,9	7,6	1623,2	61,3	31,1	7,6
є дорослі працездатного та непрацездатного віку	1000,5	63,3	30,4	6,3	658,5	63,9	31,2	4,9	342,0	62,3	28,8	8,9
всі дорослі особи непрацездатного віку	57,2	51,5	44,3	4,2	22,2	45,2	48,9	5,9	35,0	67,5	32,5	-

Продовження додатку В

Розподіл домогосподарств без дітей за оцінку адресності надання соціальної допомоги, 2018 р.

Домогосподарства без дітей	Всі домогосподарства, тис. од.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):			Домогосподарства-учасники програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):			Домогосподарства, які не є учасниками програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):		
		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні / зовсім ні		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні / зовсім ні		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні / зовсім ні
Всього	9282,6	53,7	36,5	9,8	4618,3	55,6	36,7	7,7	4664,3	52,0	36,3	11,7
Домогосподарства без дітей у складі яких:												
всі у працездатному віці	3589,1	51,6	38,4	10,0	1200,6	47,8	44,4	7,8	2388,5	53,4	35,4	11,2
є особи у працездатному та непрацездатному віці	1994,4	50,8	38,3	10,9	1004,6	51,5	40,4	8,1	989,8	50,1	36,2	13,7
всі у непрацездатному віці	3699,1	57,5	33,6	8,9	2413,1	61,1	31,3	7,6	1286,0	50,6	38,1	11,3
з них складаються з осіб у віці 75 років і старше	2111,8	56,9	40,9	2,2	1444,0	60,4	38,4	1,2	667,8	49,3	46,4	4,3
Домогосподарства без дітей, де:												
всі працюючі особи	2647,5	53,5	37,8	8,7	774,5	52,8	40,5	6,7	1873,0	53,8	36,6	9,6
є працюючі і непрацюючі особи	2750,1	49,0	39,3	11,7	1228,5	47,0	43,8	9,2	1521,6	50,6	35,6	13,8
всі непрацюючі особи	3885,0	57,3	33,7	9,0	2615,3	60,4	32,2	7,4	1269,7	50,8	36,7	12,5

Продовження додатку В

Розподіл домогосподарств за оцінкою адресності надання соціальної допомоги залежно від квінтільної (20 %-ої) групи, 2018 р.

Домогосподарства за квінтільними (20 %-ми) групами за рівнем середньодушових еквівалентних загальних доходів у місяць	Всі домогосподарства, тис. од.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):			Домогосподарства-учасники програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):			Домогосподарства, які не є учасниками програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):		
		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні / зовсім ні		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні / зовсім ні		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні / зовсім ні
перша (з найменшими доходами)	2991,7	55,2	33,8	11,0	1920,6	56,3	34,4	9,3	1071,1	53,5	32,6	13,9
друга	2983,0	55,6	35,5	8,9	1963,2	58,3	34,3	7,4	1019,8	50,4	37,9	11,7
третя	2988,1	55,5	34,8	9,7	1850,7	57,4	35,3	7,3	1137,4	52,6	33,9	13,5
четверта	2985,1	59,3	33,5	7,2	1567,9	60,3	33,2	6,5	1417,2	58,4	33,7	7,9
п'ята (з найбільшими доходами)	2987,0	57,1	35,3	7,6	968,0	58,1	36,2	5,7	2019,0	56,6	34,9	8,5

Продовження додатку В

Розподіл домогосподарств за оцінкою адресності надання соціальної допомоги залежно від рівня добробуту, 2018 р.

Домогосподарства за рівнем матеріального добробуту	Всі домогосподарства, тис. од.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):			Домогосподарства-учасники програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):			Домогосподарства, які не є учасниками програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що допомога надається саме тим, хто її потребує (у %):		
		так, цілком / скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні/ зовсім ні		так, цілком/ скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні/ зовсім ні		так, цілком/ скоріше так	частково так, частково ні	скоріше ні/ зовсім ні
за відносним критерієм												
бідні	3117,6	56,3	33,1	10,6	1952,7	58,9	32,2	8,9	1164,9	51,8	34,6	13,6
небідні	11817,3	56,7	34,9	8,4	6317,7	57,6	35,3	7,1	5499,6	55,6	34,5	9,9
за абсолютним критерієм (за законодавчо встановленим прожитковим мінімумом)												
бідні	191,1	65,8	14,2	20,0	86,0	64,0	12,9	23,1	105,1	67,2	15,3	17,5
небідні	14743,8	56,5	34,8	8,7	8184,4	57,9	34,8	7,3	6559,4	54,6	34,9	10,5
за абсолютним критерієм (за фактичним прожитковим мінімумом)												
бідні	3936,2	56,0	33,5	10,5	2529,7	56,9	33,8	9,3	1406,5	54,4	32,9	12,7
небідні	10998,7	56,8	34,9	8,3	5740,7	58,4	34,9	6,7	5258,0	55,0	35,0	10,0

Джерело: дані надані Державною службою статистики України згідно до розділу III «Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення».

Додаток Д

Розподіл домогосподарств за оцінкою змін у системі соціальної підтримки за останні два роки залежно від типу місцевості, 2018 р.

	Всі домогосподарства, тис.1	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):			Домогосподарства-учасники програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):			Домогосподарства, які не є учасниками програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):		
		значно поліпшилася/ дещо поліпшилася	залишилася без змін	децю погіршилася/ значно погіршилася		значно поліпшилася/ дещо поліпшилася	залишилася без змін	децю погіршилася/ значно погіршилася		значно поліпшилася/ дещо поліпшилася	залишилася без змін	децю погіршилася/ значно погіршилася
Кількість домогосподарств - всього	14934,9	26,7	41,4	31,9	8270,4	30,7	35,9	33,4	6664,5	21,9	48,2	29,9
Домогосподарства за місцем проживання:												
у міській місцевості	10061,3	26,9	41,6	31,5	5235,0	30,3	36,3	33,4	4826,3	23,2	47,3	29,5
великих містах	5879,9	24,9	43,8	31,3	2710,8	28,7	38,3	33,0	3169,1	21,5	48,6	29,9
малих містах	4181,4	29,8	38,5	31,7	2524,2	32,0	34,2	33,8	1657,2	26,4	45,1	28,5
у сільській місцевості	4873,6	26,4	41,0	32,6	3035,4	31,3	35,2	33,5	1838,2	18,3	50,8	30,9

Продовження додатку Д

Розподіл домогосподарств з дітьми за оцінкою змін у системі соціальної підтримки за останні два роки, 2018 р.

Домогосподарства з дітьми	Всі домогосподарства, тис.1	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):			Домогосподарства-учасники програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):			Домогосподарства, які не є учасниками програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):		
		значно поліпшилася/ дещо поліпшилася	залишилася без змін	дещо погіршилася/ значно погіршилася		значно поліпшилася/ дещо поліпшилася	залишилася без змін	дещо погіршилася/ значно погіршилася		значно поліпшилася/ дещо поліпшилася	залишилася без змін	дещо погіршилася/ значно погіршилася
Всього	5652,3	28,5	42,6	28,9	3652,1	30,5	38,6	30,9	2000,2	24,8	49,9	25,3
з них з дітьми до 3-х років	1114,9	30,4	46,7	22,9	1109,9	30,2	46,9	22,9	5,0	71,4	-	28,6
Домогосподарства з дітьми за кількістю дітей у їх складі:												
одна дитина	4250,8	28,3	43,0	28,7	2573,9	30,5	37,7	31,8	1676,9	25,0	51,2	23,8
дві дитини	1207,8	29,0	40,8	30,2	915,5	30,1	39,9	30,0	292,3	25,4	43,8	30,8
три дитини і більше	193,7	28,9	45,3	25,8	162,7	32,4	46,8	20,8	31,0	10,4	37,3	52,3
Домогосподарства з дітьми за кількістю дорослих осіб у їх складі:												
одна особа	446,3	24,4	45,2	30,4	289,6	27,0	43,7	29,3	156,7	19,7	47,8	32,5
дві особи	3473,9	29,7	43,6	26,7	2243,3	31,7	37,6	30,7	1230,6	26,0	54,4	19,6
три особи і більше	1732,1	27,0	40,1	32,9	1119,2	28,8	39,5	31,7	612,9	23,7	41,4	34,9
Домогосподарства з дітьми у складі яких:												
всі дорослі працездатного віку	4594,6	28,5	42,8	28,7	2971,4	30,2	38,7	31,1	1623,2	25,4	50,5	24,1
є дорослі працездатного та непрацездатного віку	1000,5	27,7	42,0	30,3	658,5	31,4	39,0	29,6	342,0	20,6	47,7	31,7
всі дорослі особи непрацездатного віку	57,2	31,6	34,2	34,2	22,2	35,0	30,6	34,4	35,0	22,7	43,5	33,8

Продовження додатку Д

Розподіл домогосподарств без дітей за оцінкою змін у системі соціальної підтримки за останні два роки, 2018 р.

Домогосподарства без дітей	Всі домогосподарства, тис.1	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):			Домогосподарства-учасники програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):			Домогосподарства, які не є учасниками програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):		
		значно поліпшилася/ децю поліпшилася	залишилася без змін	децю погіршилася/ значно погіршилася		значно поліпшилася/ децю поліпшилася	залишилася без змін	децю погіршилася/ значно погіршилася		значно поліпшилася/ децю поліпшилася	залишилася без змін	децю погіршилася/ значно погіршилася
Всього	9282,6	25,7	40,7	33,6	4618,3	30,8	33,7	35,5	4664,3	20,6	47,6	31,8
Домогосподарства без дітей у складі яких:												
всі у працездатному віці	3589,1	24,1	43,5	32,4	1200,6	28,8	34,7	36,5	2388,5	21,8	47,9	30,3
є особи у працездатному та непрацездатному віці	1994,4	21,3	40,5	38,2	1004,6	22,6	36,3	41,1	989,8	19,9	44,8	35,3
всі у непрацездатному віці	3699,1	29,5	38,1	32,4	2413,1	35,3	32,1	32,6	1286,0	18,9	49,1	32,0
з них складаються з осіб у віці 75 років і старше	2111,8	29,7	39,3	31,0	1444,0	61,9	30,6	7,5	667,8	20,3	47,9	31,8
Домогосподарства без дітей, де:												
всі працюючі особи	2647,5	24,0	42,9	33,1	774,5	29,0	33,9	37,1	1873,0	21,9	46,7	31,4
є працюючі і непрацюючі особи	2750,1	21,0	42,0	37,0	1228,5	21,4	35,5	43,1	1521,6	20,6	47,3	32,1
всі непрацюючі особи	3885,0	30,2	38,2	31,6	2615,3	35,8	32,8	31,4	1269,7	18,6	49,3	32,1

Продовження додатку Д

Розподіл домогосподарств за оцінкою змін у системі соціальної підтримки за останні два роки залежно від квінтильної (20 %-ої) групи, 2018 р.

Домогосподарства за квінтильними (20 %-ми) групами за рівнем середньодушових еквівалентних загальних доходів у місяць	Всі домогосподарства, тис.1	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):			Домогосподарства-учасники програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):			Домогосподарства, які не є учасниками програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):		
		значно поліпшилася/децю поліпшилася	залишилася без змін	децю погіршилася/значно погіршилася		значно поліпшилася/децю поліпшилася	залишилася без змін	децю погіршилася/значно погіршилася		значно поліпшилася/децю поліпшилася	залишилася без змін	децю погіршилася/значно погіршилася
перша (з найменшими доходами)	2991,7	27,9	39,7	32,4	1920,6	31,4	36,1	32,5	1071,1	21,6	46,2	32,2
друга	2983,0	27,0	40,6	32,4	1963,2	31,9	36,1	32,0	1019,8	17,4	49,3	33,3
третя	2988,1	26,2	41,6	32,2	1850,7	29,3	37,1	33,6	1137,4	21,1	48,9	30,0
четверта	2985,1	29,2	38,6	32,2	1567,9	30,5	33,2	36,3	1417,2	27,7	44,5	27,8
п'ята (з найбільшими доходами)	2987,0	23,4	46,6	30,0	968,0	29,4	37,0	33,6	2019,0	20,6	51,1	28,3

Продовження додатку Д

Розподіл домогосподарств за оцінкою змін у системі соціальної підтримки за останні два роки залежно від рівня добробуту, 2018 р.

Домогосподарства за рівнем матеріального добробуту	Всі домогосподарства, тис.1	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):			Домогосподарства-учасники програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):			Домогосподарства, які не є учасниками програм соціальної допомоги, тис.	з них вважають, що система соціальної підтримки (у %):			
		значно поліпшилася/ дещо поліпшилася	залишилася без змін	дещо погіршилася/ значно погіршилася		значно поліпшилася/ дещо поліпшилася	залишилася без змін	дещо погіршилася/ значно погіршилася		значно поліпшилася/ дещо поліпшилася	залишилася без змін	дещо погіршилася/ значно погіршилася	
за відносним критерієм													
бідні	3117,6	28,9	39,1	32,0	1952,7	33,2	36,3	30,5	1164,9	21,7	43,8	34,5	
небідні	11817,3	26,2	42,0	31,8	6317,7	29,9	35,8	34,3	5499,6	21,9	49,2	28,9	
за абсолютним критерієм (за законодавчо встановленим прожитковим мінімумом)													
бідні	191,1	24,7	41,9	33,4	86,0	33,3	32,0	34,7	105,1	17,7	49,9	32,4	
небідні	14743,8	26,7	41,4	31,9	8184,4	30,6	36,0	33,4	6559,4	21,9	48,3	29,8	
за абсолютним критерієм (за фактичним прожитковим мінімумом)													
бідні	3936,2	28,0	40,4	31,6	2529,7	56,9	33,8	9,3	1406,5	54,4	32,9	12,7	
небідні	10998,7	26,3	41,8	31,9	5740,7	58,4	34,9	6,7	5258,0	55,0	35,0	10,0	

Додаток Ж

Розподіл домогосподарств за наявністю у них права на участь в програмах та участю в програмах соціальної допомоги впродовж останніх двох років, 2018 р.

Всі домогосподарства	з них домогосподарства, які:									
	мають право на отримання допомоги		у тому числі (у % до групи 2):				не мають права на отримання допомоги		не знають чи є в них право на отримання допомоги	
	тис.	у % до групи 1	отримують допомогу	зверталися за отриманням допомоги, але не отримують	не зверталися за отриманням допомоги	тис.	у % до групи 1	тис.	у % до групи 1	
Кількість домогосподарств - всього	14934,9	8682,3	58,1	95,2	1,8	3,0	6251,8	41,9	0,8	0,0
Домогосподарства за місцем проживання:										
у міській місцевості	10061,3	5469,0	54,4	95,7	1,7	2,6	4592,3	45,6	-	-
великих містах	5879,9	2836,1	48,2	95,6	1,4	3,0	3043,8	51,8	-	-
малих містах	4181,4	2632,9	63,0	95,9	1,9	2,2	1548,5	37,0	-	-
у сільській місцевості	4873,6	3213,3	65,9	94,4	2,0	3,6	1659,5	34,1	0,8	0,0
Домогосподарства з дітьми	5652,3	3772,9	66,7	96,8	1,3	1,9	1879,4	33,3	-	-
Домогосподарства без дітей	9282,6	4909,4	52,9	94,0	2,2	3,8	4372,4	47,1	0,8	0,0

Продовження додатку Ж

Розподіл домогосподарств, які впродовж останніх двох років мали право на отримання соціальної допомоги, але не зверталися з приводу її оформлення, за причинами не звернення, 2018 р.

Домогосподарства, які мають право, але не зверталися за оформленням допомоги, тис.	з них за причинами незвернення (у %):							
	не мають потреби у допомозі	вважають розмір допомоги замалим	не мають можливості для оформлення повного пакету документів, або процедура оформлення є надто складною	відчувають незручність, дискомфорт від необхідності звертатися за допомогою	тільки планують звернутися за допомогою	незручне розташування або незручний графік роботи органів соціального захисту	інше	
Кількість домогосподарств - всього	257,2	6,2	20,3	32,2	9,7	20,1	2,6	8,9
Домогосподарства за місцем проживання:								
у міській місцевості	142,0	4,3	11,6	36,8	10,3	23,0	-	14,0
великих містах	84,5	0,9	7,5	38,8	12,0	19,1	-	21,7
малих містах	57,5	9,3	17,7	33,7	7,8	28,8	-	2,7
у сільській місцевості	115,2	8,6	31,1	26,3	9,1	16,5	5,8	2,6
Домогосподарства з дітьми	72,5	-	38,2	27,4	5,6	26,9	1,9	-
Домогосподарства без дітей	184,7	8,7	13,3	33,9	11,4	17,4	2,9	12,4

Продовження додатку Ж

Розподіл домогосподарств, які впродовж останніх двох років не мали права на отримання соціальної допомоги, за наявності потреби в ній, 2018 р.

	Домогосподарства, які не мають права на отримання допомоги, тис.	з них домогосподарства, які:									
		відчують потребу в допомозі		з них потребують (у % до гр.2):1						не відчують потреби в допомозі	
		тис.	у % до гр.1	ДОПОМОГИ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ	ДОПОМОГИ ПРИ НАРОДЖЕННІ ДИТИНИ	ЖИТЛОВОЇ СУБСИДІЇ	ДОПОМОГИ ОДИНОКИМ МАТЕРЯМ	ДОПОМОГИ МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИМ СІМ'ЯМ	БУДЬ-ЯКОЇ ІНШОЇ ДОПОМОГИ	тис.	у % до гр.1
Кількість домогосподарств - всього	6251,8	2026,6	32,4	-	-	96,6	0,7	7,5	0,5	4225,2	67,6
Домогосподарства за місцем проживання:											
у міській місцевості	4592,3	1323,6	28,8	-	-	97,1	0,7	6,5	0,6	3268,7	71,2
великих містах	3043,7	823,7	27,1	-	-	97,0	0,9	5,4	0,8	2220,0	72,9
малих містах	1548,6	499,9	32,3	-	-	97,4	0,3	8,4	0,2	1048,7	67,7
у сільській місцевості	1659,5	703,0	42,3	-	-	95,7	0,6	9,3	0,3	956,5	57,7
Домогосподарства з дітьми	1879,4	527,1	28,0	-	-	93,0	2,5	15,9	0,4	1352,3	72,0
Домогосподарства без дітей	4372,4	1499,5	34,3	-	-	97,9	-	4,6	0,5	2872,9	65,7

Продовження додатку Ж

Розподіл домогосподарств, які мають право та зверталися за оформленням соціальної допомоги впродовж останніх двох років, але не отримують її, за причинами, 2018 р.

	Домогосподарства, які мають право, зверталися за оформленням допомоги, але не отримують її, тис.	з них за причинами неотримання:							
		завершують процес оформлення		було відмовлено у наданні допомоги		у т.ч. було відмовлено у наданні допомоги через те, що (у % до групи 4):			
		тис.	у % до групи 1	тис.	у % до групи 1	невчасно подані документи	пакет документів був неповним	рівень доходів не давав права на призначення допомоги	не відповідали іншим (крім рівнів доходів) критеріям
Кількість домогосподарств - всього	154,8	28,7	18,6	126,1	81,4	0,7	31,0	49,9	26,5
Домогосподарства за місцем проживання:									
у міській місцевості	92,0	15,4	16,8	76,6	83,2	-	18,2	58,6	27,2
великих містах	40,9	9,6	23,6	31,3	76,4	-	12,4	51,8	38,4
малих містах	51,1	5,8	11,4	45,3	88,6	-	22,2	63,3	19,5
у сільській місцевості	62,8	13,3	21,2	49,5	78,8	1,9	50,9	36,4	25,5
Домогосподарства з дітьми	48,4	13,2	27,2	35,2	72,8	-	20,7	46,8	43,5
Домогосподарства без дітей	106,4	15,5	14,7	90,9	85,3	1,0	35,1	51,1	19,9

Джерело: дані надані Державною службою статистики України згідно до розділу III «Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення».

Додаток 3

Розподіл домогосподарств-учасників програм соціальної допомоги за видами допомог залежно від типу місцевості, 2018 р.; %

	Всі домогосподарства, тис.	Домогосподарства-учасники будь-якої з п'яти програм		у тому числі є отримувачами (у %) до будь-якої з п'яти програм:				
		тисяч	у % до кількості домогосподарств відповідної групи	допомоги по догляду за дитиною	допомоги при народженні	житлової субсидії	допомоги одиноким матерям	допомоги малозабезпеченим сім'ям
Кількість домогосподарств - всього	14934,9	7903,4	52,9	1,0	22,8	85,1	2,7	2,7
Домогосподарства за місцем проживання:								
у міській місцевості	10061,3	4970,2	49,4	0,8	27,5	81,3	3,0	2,2
великих містах	5879,9	2582,7	43,9	0,7	31,7	76,1	3,4	1,7
малих містах	4181,4	2387,5	57,1	0,9	22,9	87,0	2,5	2,8
у сільській місцевості	4873,6	2933,2	60,2	1,5	15,0	91,5	2,2	3,6

Продовження додатку 3

Розподіл домогосподарств-учасників програм соціальної допомоги за видами допомог залежно від наявності дітей в його складі, 2018 р.:%

Домогосподарства з дітьми	Всі домогосподарства, тис.	Домогосподарства-учасники будь-якої з п'яти програм		у тому числі є отримувачами (у %) до будь-якої з п'яти програм:				
		тисяч	у % до кількості домогосподарств відповідної групи	допомоги по догляду за дитиною	допомоги при народженні	житлової субсидії	допомоги одиноким матерям	допомоги малозабезпеченим сім'ям
Всього	5652,3	3494,4	61,8	2,4	51,3	66,6	6,0	5,7
з них з дітьми до 3-х років	1114,9	1105,0	99,1	2,2	99,2	43,9	3,6	5,0
Домогосподарства з дітьми за кількістю дітей у їх складі:								
одна дитина	4250,8	2470,2	58,1	2,1	44,3	69,0	6,3	2,8
дві дитини	1207,8	867,3	71,8	3,4	65,7	64,9	5,4	9,1
три дитини і більше	193,7	156,9	81,0	-	82,0	38,7	5,9	33,2
Домогосподарства з дітьми за кількістю дорослих осіб у їх складі:								
одна особа	446,3	271,7	60,9	3,2	36,5	64,5	26,3	13,9
дві особи	3473,9	2148,5	61,8	1,7	55,1	62,8	3,8	5,6
три особи і більше	1732,1	1074,2	62,0	3,5	47,4	74,7	5,5	3,9
Домогосподарства з дітьми у складі яких:								
всі дорослі працездатного віку	4594,6	2846,7	62,0	1,8	53,8	64,5	5,9	5,7
є дорослі працездатного та непрацездатного віку	1000,5	631,6	63,1	5,0	41,4	75,4	6,9	6,1
всі дорослі особи непрацездатного віку	57,2	16,1	52,4	-	-	100,0	-	-

Продовження додатку 3

Розподіл бездітних домогосподарств-учасників програм соціальної допомоги за видами допомог, 2018 р.; %

Домогосподарства без дітей	Всі домогосподарства, тис.	Домогосподарства-учасники будь-якої з п'яти програм		у тому числі є отримувачами (у %) до будь-якої з п'яти програм:				
		тисяч	у % до кількості домогосподарств відповідної групи	допомоги по догляду за дитиною	допомоги при народженні	житлової субсидії	допомоги одиноким матерям	допомоги малозабезпеченим сім'ям
Всього	9282,6	4409,0	47,5	-	-	99,8	-	0,6
Домогосподарства без дітей у складі яких:								
всі у працездатному віці	3589,1	1129,5	31,5	-	-	99,3	-	1,7
є особи у працездатному та непрацездатному віці	1994,4	948,3	47,5	-	-	99,9	-	0,6
всі у непрацездатному віці	3699,1	2331,2	63,0	-	-	99,9	-	0,1
з них складаються з осіб у віці 75 років і старше	2111,8	1386,7	65,7	-	-	99,8	-	0,5
Домогосподарства без дітей у складі яких:								
всі працюючі особи	2647,5	735,9	27,8	-	-	99,5	-	1,6
є працюючі і непрацюючі особи	2750,1	1186,6	43,1	-	-	99,8	-	0,8
всі непрацюючі особи	3885,0	2486,5	64,0	-	-	99,8	-	0,2

Продовження додатку 3

Розподіл домогосподарств-учасників програм соціальної допомоги за видами допомог залежно від квінтильної (20 %-ої) групи, 2018 р.; %

Домогосподарства за квінтильними (20 %-ми) групами за рівнем середньодушових еквівалентних загальних доходів у місяць:	Всі домогосподарства, тис.	Домогосподарства-учасники будь-якої з п'яти програм		у тому числі є отримувачами (у %) до будь-якої з п'яти програм:				
		тисяч	у % до кількості домогосподарств відповідної групи	допомоги по догляду за дитиною	допомоги при народженні	житлової субсидії	допомоги одиноким матерям	допомоги малозабезпеченим сім'ям
перша (з найменшими доходами)	2991,7	1867,5	62,4	1,2	26,7	83,7	4,8	5,4
друга	2983,0	1911,7	64,1	1,4	27,7	81,4	3,4	2,9
третья	2988,1	1776,2	59,4	1,2	19,4	86,4	1,4	2,4
четверта	2985,1	1468,9	49,2	0,1	20,2	87,8	1,1	1,0
п'ята (з найбільшими доходами)	2987,0	879,1	29,4	1,0	15,5	89,1	1,7	0,4

Продовження додатку 3

Розподіл домогосподарств-учасників програм соціальної допомоги за видами допомог залежно від матеріального добробуту, 2018 р.; %

Домогосподарства за рівнем матеріального добробуту:	Всі домогосподарства, тис.	Домогосподарства-учасники будь-якої з п'яти програм у тому числі є отримувачами (у %) до будь-якої з п'яти програм:						
		тисяч	у % до кількості домогосподарств відповідної групи	допомоги по догляду за дитиною	допомоги при народженні	житлової субсидії	допомоги одиноким матерям	допомоги малозабезпеченим сім'ям
за відносним критерієм								
бідні	3117,6	1900,0	60,9	1,2	32,9	79,9	5,0	5,8
небідні	11817,3	6003,4	50,8	1,0	19,7	86,7	1,9	1,7
за абсолютним критерієм (за законодавчо встановленим прожитковим мінімумом)								
бідні	191,1	80,4	42,1	-	27,2	73,1	14,8	7,4
небідні	14743,8	7823,0	53,1	1,1	22,8	85,2	2,5	2,7
за абсолютним критерієм (за фактичним прожитковим мінімумом)								
бідні	3936,2	2471,9	62,8	1,0	28,2	82,1	4,9	5,2
небідні	10998,7	5431,6	49,4	1,0	20,4	86,5	1,7	1,6

Джерело: дані надані Державною службою статистики України згідно до розділу III «Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення».

Додаток К

Розподіл домогосподарств-учасників з п'яти програм соціальної допомоги, за кількістю програм, в яких вони беруть участь

	Домогосподарства-учасники будь-якої з п'яти програм, тис.	у тому числі є учасниками програм (у % до домогосподарств відповідної групи):				
		однієї	двох	трьох	чотирьох	п'яти
Кількість домогосподарств - всього	7903,4	87,3	11,3	1,3	0,1	-
Домогосподарства за місцем проживання:						
у міській місцевості	4970,2	86,9	11,7	1,2	0,2	-
великих містах	2582,7	87,7	11,3	0,8	0,2	-
малих містах	2387,5	86,1	12,1	1,6	0,2	-
у сільській місцевості	2933,2	87,8	10,7	1,5	0,0	-
Домогосподарства з дітьми	3494,4	71,5	25,2	3,0	0,3	-
Домогосподарства без дітей	4409,0	99,6	0,4	-	-	-
Домогосподарства за рівнем матеріального добробуту						
<i>за відносним критерієм</i>						
бідні	1900,0	78,1	19,1	2,8	0,0	-
небідні	6003,4	90,0	8,9	0,9	0,2	-
<i>за абсолютним критерієм (за законодавчо встановленим прожитковим мінімумом)</i>						
бідні	80,4	82,0	13,5	4,5	-	-
небідні	7823,0	87,3	11,3	1,3	0,1	-
<i>за абсолютним критерієм (за фактичним прожитковим мінімумом)</i>						
бідні	2471,9	81,1	16,5	2,4	0,0	-
небідні	5431,6	90,0	9,0	0,8	0,2	-

Джерело: дані надані Державною службою статистики України згідно до розділу III «Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення».

Додаток Л

Розподіл домогосподарств-учасників будь-якої з п'яти програм соціальної допомоги, за рівнем задоволеності якістю надання соціальної допомоги (за видами допомог) та причинами незадоволеності якістю

	Види програм соціальної допомоги:				
	допомога по догляду за дитиною	допомога при народженні	житлові субсидії	допомога одиноким матерям	допомога малозабезпеченим сім'ям
Кількість домогосподарств, які цілком задоволені якістю надання соціальної допомоги					
Всього, тис.	12,4	488,0	1817,1	48,7	64,7
у % до загальної кількості домогосподарств-учасників відповідної програми соціальної допомоги	15,0	27,0	27,0	23,1	30,1
<i>у % до кількості домогосподарств певної групи, які є учасниками відповідної програми соціальної допомоги</i>					
Домогосподарства за місцем проживання:					
у міській місцевості	25,4	27,0	29,1	18,9	17,0
великих містах	12,5	26,0	29,9	18,2	16,5
малих містах	37,3	28,6	28,3	20,0	17,3
у сільській місцевості	5,6	27,0	23,9	32,6	43,9
Домогосподарства з дітьми	15,0	26,7	27,1	23,1	29,5
Домогосподарства без дітей	-	-	27,0	-	68,0
Домогосподарства за рівнем матеріального добробуту:					
<i>за відносним критерієм</i>					
бідні	-	28,1	28,9	23,0	34,6
небідні	20,6	26,5	26,5	23,1	25,5
<i>за абсолютним критерієм (за законодавчо встановленим прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	-	39,3	52,6	-	83,7
небідні	15,0	26,9	26,8	24,4	28,6
<i>за абсолютним критерієм (за фактичним прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	12,5	27,3	27,5	11,0	32,6
небідні	16,1	26,9	26,8	39,3	26,5

Продовження додатку Л

	Види програм соціальної допомоги:				
	допомога по догляду за дитиною	допомога при народженні	житлові субсидії	допомога одиноким матерям	допомога малозабезпеченим сім'ям
Кількість домогосподарств, які скоріше задоволені якістю надання соціальної допомоги					
Всього, тис.	9,9	501,7	2399,6	71,3	89,6
у % до загальної кількості домогосподарств-учасників відповідної програми соціальної допомоги	12,0	28,0	35,7	33,7	41,7
<i>у % до кількості домогосподарств певної групи, які є учасниками відповідної програми соціальної допомоги</i>					
Домогосподарства за місцем проживання:					
у міській місцевості	12,0	28,2	36,5	36,8	48,1
великих містах	25,2	31,7	37,5	29,5	58,7
малих містах	-	22,9	35,6	47,7	41,1
у сільській місцевості	12,0	26,6	34,4	26,6	35,1
Домогосподарства з дітьми	12,0	28,0	36,3	33,7	42,6
Домогосподарства без дітей	-	-	35,3	-	15,7
Домогосподарства за рівнем матеріального добробуту:					
<i>за відносним критерієм</i>					
бідні	34,8	29,6	35,5	39,4	37,8
небідні	3,5	26,8	35,7	29,1	45,8
<i>за абсолютним критерієм (за законодавчо встановленим прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	-	37,9	9,7	-	13,4
небідні	12,0	27,7	35,9	35,8	42,5
<i>за абсолютним критерієм (за фактичним прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	25,9	31,0	34,4	38,0	34,8
небідні	5,7	25,7	36,2	27,9	52,0

Продовження додатку Л

	Види програм соціальної допомоги:				
	допомога по догляду за дитиною	допомога при народженні	житлові субсидії	допомога одиноким матерям	допомога малозабезпеченим сім'ям
Кількість домогосподарств, які скоріше незадоволені якістю надання соціальної допомоги					
Всього, тис.	38,2	553,3	1824,5	66,3	35,8
у % до загальної кількості домогосподарств-учасників відповідної програми соціальної допомоги	46,3	30,6	27,1	31,3	16,7
<i>у % до кількості домогосподарств певної групи, які є учасниками відповідної програми соціальної допомоги</i>					
Домогосподарства за місцем проживання:					
у міській місцевості	47,1	30,4	25,1	33,0	16,1
великих містах	30,1	29,7	23,3	38,2	6,3
малих містах	62,7	31,3	26,9	25,3	22,4
у сільській місцевості	45,5	31,5	30,1	27,5	17,3
Домогосподарства з дітьми	46,3	30,6	25,9	31,3	15,6
Домогосподарства без дітей	-	-	27,7	-	16,3
Домогосподарства за рівнем матеріального добробуту:					
<i>за відносним критерієм</i>					
бідні	46,6	29,1	28,2	27,2	17,7
небідні	46,1	31,4	26,8	34,7	15,6
<i>за абсолютним критерієм (за законодавчо встановленим прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	-	11,7	30,4	55,6	-
	46,3	30,9	27,1	29,9	17,1
<i>за абсолютним критерієм (за фактичним прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	35,9	29,8	28,6	36,1	18,0
небідні	50,9	31,1	26,5	24,9	14,7

Продовження додатку Л

	Види програм соціальної допомоги:				
	допомога по догляду за дитиною	допомога при народженні	житлові субсидії	допомога одиноким матерям	допомога малозабезпеченим сім'ям
Кількість домогосподарств, які зовсім незадоволені якістю надання соціальної допомоги					
Всього, тис.	20,6	164,5	373,3	21,1	10,9
у % до загальної кількості домогосподарств-учасників відповідної програми соціальної допомоги	24,9	9,1	5,5	10,0	5,1
<i>у % до кількості домогосподарств певної групи, які є учасниками відповідної програми соціальної допомоги</i>					
Домогосподарства за місцем проживання:					
у міській місцевості	15,4	9,9	5,0	8,7	7,6
великих містах	32,3	9,0	5,6	9,9	8,4
малих містах	-	11,1	4,3	7,0	7,1
у сільській місцевості	33,5	6,8	6,4	12,8	2,4
Домогосподарства з дітьми	24,9	9,2	6,2	10,0	5,4
Домогосподарства без дітей	-	-	5,2	-	-
Домогосподарства за рівнем матеріального добробуту:					
<i>за відносним критерієм</i>					
бідні	18,6	9,6	3,5	7,9	5,1
небідні	27,3	8,8	6,2	11,7	5,1
<i>за абсолютним критерієм (за законодавчо встановленим прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	-	8,8	3,4	44,4	2,9
небідні	24,9	9,1	5,6	7,9	5,1
<i>за абсолютним критерієм (за фактичним прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	22,7	8,5	4,6	12,9	4,6
небідні	26,0	9,5	6,0	6,1	5,7

Продовження додатку Л

	Види програм соціальної допомоги:				
	допомога по догляду за дитиною	допомога при народженні	житлові субсидії	допомога самотнім матерям	допомога малозабезпеченим сім'ям
Кількість домогосподарств, яким було важко визначитися щодо задоволеності якістю надання соціальної допомоги					
Всього, тис.	1,5	98,2	311,8	4,0	13,8
у % до загальної кількості домогосподарств-учасників відповідної програми соціальної допомоги	1,8	5,4	4,6	1,9	6,4
<i>у % до кількості домогосподарств певної групи, які є учасниками відповідної програми соціальної допомоги</i>					
Домогосподарства за місцем проживання:					
у міській місцевості	-	4,6	4,3	2,5	11,3
великих містах	-	3,6	3,6	4,2	10,1
малих містах	-	6,0	4,9	-	12,1
у сільській місцевості	3,4	8,1	5,2	0,5	1,3
Домогосподарства з дітьми	1,8	5,5	4,4	1,9	6,9
Домогосподарства без дітей	-	-	4,8	-	-
Домогосподарства за рівнем матеріального добробуту:					
<i>за відносним критерієм</i>					
бідні	-	3,5	3,9	2,5	4,9
небідні	2,4	6,4	4,8	1,4	8,1
<i>за абсолютним критерієм (за законодавчо встановленим прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	-	2,3	3,9	-	-
небідні	1,8	5,5	4,6	2,0	6,6
<i>за абсолютним критерієм (за фактичним прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	2,9	3,4	4,8	2,0	10,0
небідні	1,2	6,7	4,5	1,8	1,2

Джерело: дані надані Державною службою статистики України згідно до розділу III «Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення».

Додаток М

Розподіл домогосподарств-учасників програм соціальної допомоги, які не повністю задоволені якістю надання соціальної допомоги, за основними причинами незадоволеності

Основні причини	Види програм соціальної допомоги:				
	допомога по догляду за дитиною	допомога при народженні	житлові субсидії	допомога одиноким матерям	допомога малозабезпеченим сім'ям
відсутність інформації про право на допомогу або порядок її отримання	-	1,4	7,4	6,7	9,5
тривала процедура збору та оформлення документів	-	10,7	24,2	32,2	43,7
занадто великі черги при оформленні документів	-	6,6	30,6	11,0	12,9
низький професіоналізм персоналу, помилки у роботі, неввічливе ставлення до відвідувачів	-	3,0	4,4	5,4	7,7
затримка призначених виплат	-	3,2	19,1	2,2	4,7
малий розмір допомоги	100,0	90,6	59,6	73,4	61,9
інше	-	0,3	3,6	-	-

Примітка. У % до кількості домогосподарств-учасників відповідної програми соціальної допомоги, які скоріше задоволені, скоріше незадоволені, зовсім незадоволені та не змогли визначитися щодо задоволеності якістю надання соціальної допомоги.

Джерело: дані надані Державною службою статистики України згідно до розділу III «Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення».

Додаток Н

Розподіл домогосподарств-учасників будь-якої з п'яти програм соціальної допомоги за оцінкою впливу призначеної соціальної допомоги на рівень їхнього матеріального добробуту, 2018 р.

	Види програм соціальної допомоги:				
	допомога по догляду за дитиною	допомога при народженні	житлові субсидії	допомога самотнім матерям	допомога малозабезпеченим сім'ям
Домогосподарства, які вважають, що соціальна допомога суттєво підвищила рівень їхнього матеріального добробуту					
всього, тис	-	219,5	1183,3	35,9	41,1
у % до загальної кількості домогосподарств-учасників відповідної програми соціальної допомоги	-	12,2	17,6	17,0	19,1
<i>у % до кількості домогосподарств певної групи, які є учасниками відповідної програми соціальної допомоги</i>					
Домогосподарства за місцем проживання:					
у міській місцевості	-	13,8	15,6	12,8	12,0
великих містах	-	13,5	18,8	17,0	17,7
малих містах	-	11,6	17,1	7,4	15,0
у сільській місцевості	-	10,3	17,0	25,7	22,4
Домогосподарства з дітьми	-	12,2	16,4	17,0	20,1
Домогосподарства без дітей	-	-	18,2	-	2,5
Домогосподарства за рівнем матеріального добробуту:					
<i>за відносним критерієм</i>					
бідні	-	8,4	18,0	13,4	19,1
небідні	-	14,1	17,5	19,8	19,2
<i>за абсолютним критерієм (за законодавчо встановленим прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	-	19,6	30,7	-	76,4
небідні	-	12,1	17,5	18,0	17,5
<i>за абсолютним критерієм (за фактичним прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	-	13,1	19,7	11,9	17,8
небідні	-	11,6	16,7	23,8	21,1

Продовження додатку Н

	Види програм соціальної допомоги:				
	допомога по догляду за дитиною	допомога при народженні	житлові субсидії	допомога самотнім матерям	допомога малозабезпеченим сім'ям
Домогосподарства, які вважають, що соціальна допомога певною мірою підвищила рівень їхнього матеріального добробуту					
всього, тис	47,0	1169,2	4450,8	149,6	151,9
у % до загальної кількості домогосподарств-учасників відповідної програми соціальної допомоги	56,9	64,7	66,2	70,8	70,7
<i>у % до кількості домогосподарств певної групи, які є учасниками відповідної програми соціальної допомоги</i>					
Домогосподарства за місцем проживання:					
у міській місцевості	30,4	61,4	72,3	74,8	77,6
великих містах	60,0	63,0	67,5	70,6	64,2
малих містах	37,3	66,5	68,7	79,2	73,6
у сільській місцевості	64,9	65,7	63,2	63,3	71,6
Домогосподарства з дітьми	56,9	64,7	67,2	70,8	69,7
Домогосподарства без дітей	-	-	65,6	-	92,5
Домогосподарства за рівнем матеріального добробуту:					
<i>за відносним критерієм</i>					
бідні	80,6	72,9	67,4	72,2	68,7
небідні	48,0	60,4	65,8	69,6	72,9
<i>за абсолютним критерієм (за законодавчо встановленим прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	-	78,6	54,7	100,0	23,6
небідні	56,9	64,6	66,3	69,0	72,1
<i>за абсолютним критерієм (за фактичним прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	76,6	70,1	65,5	77,1	68,8
небідні	48,0	61,4	66,5	62,3	73,5

Продовження додатку Н

	Види програм соціальної допомоги:				
	допомога по догляду за дитиною	допомога при народженні	житлові субсидії	допомога самотнім матерям	допомога малозабезпеченим сім'ям
Домогосподарства, які вважають, що соціальна допомога не вплинула на рівень їхнього матеріального добробуту					
всього, тис	35,5	416,9	1092,1	25,9	21,8
у % до загальної кількості домогосподарств-учасників відповідної програми соціальної допомоги	43,1	23,1	16,2	12,3	10,1
у % до кількості домогосподарств певної групи, які є учасниками відповідної програми соціальної допомоги					
Домогосподарства за місцем проживання:					
у міській місцевості	69,6	24,7	12,1	12,4	10,4
великих містах	40,0	23,4	13,7	12,4	18,1
малих містах	62,7	21,9	14,1	13,4	11,4
у сільській місцевості	35,1	23,9	19,7	11,0	6,0
Домогосподарства з дітьми	43,1	23,1	16,5	12,3	10,2
Домогосподарства без дітей	-	-	16,1	-	5,0
Домогосподарства за рівнем матеріального добробуту:					
<i>за відносним критерієм</i>					
бідні	19,4	18,7	14,6	14,3	12,2
небідні	52,0	25,4	16,7	10,6	7,9
<i>за абсолютним критерієм (за законодавчо встановленим прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	-	1,8	14,6	-	-
небідні	43,1	23,4	16,3	13,0	10,4
<i>за абсолютним критерієм (за фактичним прожитковим мінімумом)</i>					
бідні	23,4	16,8	14,9	11,0	13,4
небідні	52,0	27,0	16,8	13,9	5,3

Джерело: дані надані Державною службою статистики України згідно до розділу III «Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення».

Наукове електронне видання

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕМОГРАФІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ імені М.В. ПТУХИ**

**ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОГРАМ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ЗА ДАНИМИ СПЕЦІАЛЬНОГО
ОПИТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ**

Редактор Радченко А.І.

Комп'ютерна верстка та дизайн обкладинки А.І. Вернер

Підписано до друку 25.06.2020 р. Об'єм даних 805 КБ.

Видавець і виготовлювач: Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України,
Україна, 01032, м. Київ, бульвар Т. Шевченка, 60
тел. (044) 486-62-38; e-mail: demography@idss.org.ua
<http://www.idss.org.ua>

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 1997 від 29.10.2004 р.